

Sygn. akt: IV RC 549/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021r.

Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SR Katarzyna Rybczyńska

Protokolant: Beata Doleżych

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2021r. w R.

sprawy z **powództwa I. W.**

przeciwko Z. W.

o podwyższenie alimentów

oraz z powództwa Z. W.

przeciwko I. W.

o obniżenie alimentów

- 1) uchyla wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Rybniku z 21 lipca 2020 roku w sprawie o sygnaturze akt IV RC 549/19;
- 2) oddała oba powództwa;
- 3) odstępuje od obciążania stron kosztami procesu ponad opłatę od pozwu uiszczoną przez Z. W..

Sygn. akt IV RC 549/19

UZASADNIENIE

Powódka wniosła o podwyższenie alimentów zasądzonych od pozwanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku w sprawie sygn. akt IV RC 701/16 utrzymanych w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie sygn. akt III Ca 1813/17 z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 800 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu podano, że od czasu wydania orzeczenia zasądzającego alimenty na rzecz powódki stan jej zdrowia uległ pogorszeniu. Powódce nasiliły się dolegliwości związane z postępującym zwyrodnieniem stawów i kręgosłupa, w tym zwyrodnieniem kręgów szyjnych. Wskazała nadto, że z uwagi na stopień inflacji wzrosły ogólne ceny żywności oraz energii elektrycznej. Powódka nadto opiekuje się dwojgiem ciężko chorych rodziców, z którymi mieszka. Pracuje na ułamkową część etatu jako pomoc biurowa w Przedsiębiorstwie Handlowo Usługowym (...). Pozwany zaś pracuje jako spawacz przy Elektrowni (...) i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie około 3.000 zł netto miesięcznie. Nie posiada również żadnych osób na swoim utrzymaniu. (k. 3-5, 9).

W sprzeciwie od wyroku zaoczego pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wytoczył również powództwo wzajemne, w którym domagał się obniżenia alimentów zasądzonych na rzecz powódki z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty 100 zł miesięcznie, począwszy od 5 października 2020 roku. W ostatecznie

sprecyzowanym stanowisku na rozprawie 5 października 2021 roku podtrzymał dotychczasowe żądania, modyfikując je o tyle, że wnosi o obniżenie alimentów do kwoty po 300 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wskazał, że od czasu ostatniego orzeczenia ustalającego wysokość obowiązku alimentacyjnego pozwanego, nie nastąpiła taka zmiana stosunków po stronie powódki aby zachodziła konieczność zmiany wysokości przyznanych jej alimentów. Wskazał, że powódka nie może podjąć zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad rodzicami, których potrzeby stale rosną z uwagi na dolegliwości chorobowe. Pozwany podniósł, że w jego obowiązku nie leży partycypowanie w zwiększonych kosztach utrzymania rodziców powódki, którzy winni wynająć profesjonalną opiekę lub ewentualnie płacić powódce za jej sprawowanie. Wskazał również, że znajduje się w podobnej sytuacji co powódka, ponieważ opiekuje się schorowaną matką. Odnosząc się do ogólnej podwyżki cen żywności wskazał, że w tej samej mierze dotyczą również pozwanego. Jeżeli powódka posiada większe zapotrzebowanie finansowe powinna podjąć pracę zawodową na pełen etat. (k. 58-64, 3-6 w aktach o sygn. IV RC 479/20).

Sąd ustalił:

Małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 24 maja 2004 roku sygn. akt II RC 393/04 z winy pozwanego. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku w sprawie sygn. akt IV RC 701/16 utrzymanych w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie sygn. akt III Ca 1813/17 zasądzono alimenty od Z. W. na rzecz I. W. w kwocie po 500 zł miesięcznie. Posiadają dwoje pełnoletnich dzieci.

Dowód: akta SO Gliwice sygn. akt II RC 393/04, akta SR Rybnik sygn. akt IV RC 701/16.

W dacie zasądzenia tych alimentów powódka miała 53 lata. Zarejestrowana była w Urzędzie Pracy w R. jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Cierpiała na zwyrodnienie kręgosłupa szyjnego. Zamieszkiwała wraz z rodzicami A. i J. T. w domu jednorodzinnym w R.. Powyższą nieruchomość otrzymała od rodziców na podstawie umowy darowizny z 18 marca 2014 roku. W dziale trzecim księgi wieczystej ustanowiono dożywotnią służebność mieszkania na rzecz darczyńców. Powódka zajmowała się rodzicami. Ojciec powódki otrzymywał świadczenie emerytalne w wysokości około 2.000 – 3.000 zł miesięcznie, natomiast matka powódki nie uzyskiwała żadnych dochodów. Miesięczne koszty utrzymania nieruchomości kształtowały się na poziomie 847 zł, w tym: 100 zł prąd, 180 zł woda, 120 zł gaz, 292 zł opał, 110 zł wywóz nieczystości, 45 zł podatek od nieruchomości. Powódka ponosiła miesięczne koszty utrzymania domu w części 283 zł. Koszty utrzymania powódki wynosiły natomiast 1.238 zł. Na wskazaną kwotę składały się:

- 600 zł wyżywienie;
- 130 zł odzież, obuwie;
- 60 zł kosmetyki i środki higieniczne;
- 140 zł paliwo;
- 82,70 zł opłata za radio, telewizję, telefon;
- 125 zł rehabilitacja, leki;
- 100 zł leczenie stomatologiczne.

Koszty ponoszone przez powódkę wynosiły łącznie 1.521 zł.

W dacie zasądzenia tych alimentów pozwany miał 53 lata. Z zawodu był blacharzem samochodowym i zatrudniony był w P.P.U.H. (...) S.C. S&J S. w R. na stanowisku ślusarz – monter i uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości około 3.000 zł miesięcznie. Nie posiadał nikogo na swoim utrzymaniu. Zamieszkiwał w lokalu stanowiącym jego wyłączną własność. Miesięczne koszty utrzymania lokalu wynosiły około 575 zł. Na wskazana kwotę składały się czynsz w wysokości 510 zł, ogrzewanie 15 zł oraz gaz za 50 zł miesięcznie.

Miesięcznie koszty utrzymania pozwanego kształtowały się na poziomie 1.797 zł, na które składały się:

- 700 zł wyżywienie;
- 150 zł leczenie stomatologiczne;
- 440 zł paliwo;
- 74 zł ubezpieczenie OC;
- 100 zł odzież, obuwie;
- 50 zł środki higieniczne;
- 100 zł basen i rehabilitacja;
- 83 zł telefon;
- 100 zł koszty utrzymania pojazdu.

Łącznie koszty wynosiły zatem 2.372 zł.

Dowód: akta o sygn. IV RC 701/18 zwłaszcza wyrok k. 236, 347 i uzasadnienie k. 239-240, 343-355, przesłuchanie powódki k. 163-164, przesłuchanie pozwanego k. 164-164v, zeznania świadka U. C. k. 203-203v, zeznania świadka A. W. k. 203v- 204.

Powódka ma obecnie 57 lat. Z zawodu jest sprzedawcą. Zarejestrowana jest w Urzędzie Pracy w R. jako osoba bezrobotna. Cierpi na zwyrodnienie kręgosłupa szyjnego oraz żylaki, które zdiagnozowano w 2012 roku. Zamieszkuje wraz z rodzicami A. i J. T. w domu jednorodzinnym w R.. Powódka zajmuje się na stałe rodzicami. Ojciec powódki otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości około 3.900 zł miesięcznie, natomiast matka powódki nie uzyskuje żadnych dochodów. J. T. posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym. Powódka ponosi jedną trzecią miesięcznych kosztów utrzymania domu, które kształtują się następująco:

- podatek od nieruchomości 16,66 zł (600 zł za cały rok);
- media 60 zł;
- gaz 30 zł;
- woda 60 zł;
- wywóz śmieci i nieczystości 27 zł;

Łącznie koszty wynoszą 193,66 zł.

Miesięcznie koszty utrzymania powódki kształtują się następująco:

- wyżywienie 450 zł;
- środki czystości i kosmetyki 100 zł;
- odzież i obuwie 100 zł;
- lekarstwa 100 zł;
- paliwo 100 zł;

- ubezpieczenie OC 41,66 zł (500 zł za cały rok);

Łącznie koszty wynoszą 891,66 zł.

Pozwany ma obecnie 58 lat. Z zawodu jest blacharzem samochodowym. W okresie od 29 lipca 2011 roku do 30 września 2020 roku zatrudniony był na pełen etat w firmie P. P.U.H. (...) S.C. S&J S. w R. i z tego tytułu otrzymywał wynagrodzenie około 3.000 zł brutto miesięcznie. Otrzymuje świadczenie przedemerytalne, które odpowiednio wynosiło: od 25 maja 2021 roku 285,04 zł, od 1 czerwca 2021 roku 1.262,34 zł. Nie czyni starań, aby podjąć nowe zatrudnienie. Nie posiada nikogo na swoim utrzymaniu. Nie korzysta z wizyt lekarskich, nie zakupuje leków. W przyszłości zamierza zoperować żyłki i zerwany mięsień. Pozwany zrezygnował również z masażu i wyjść na basen. W okresie od 4 sierpnia 1999 roku do 8 czerwca 2021 roku był właścicielem nieruchomości działki numer (...) o powierzchni 0,1482 ha położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadził księgę wieczystą numer (...). Powyższą nieruchomość pozwany przekazał swojej matce na mocy umowy darowizny. Dnia 27 sierpnia 2019 roku sprzedał prawo własności nieruchomości obejmującej lokal mieszkalny numer (...), położony w budynku w R. przy ulicy (...) w klatce C, dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą numer (...), za cenę 135.000 zł. Część powyższej kwoty pozwany przeznaczył na remont lokalu wynajmowanego od siostrzeńca D. W. np. wymianę okien 1.200 zł, położenie paneli podłogowych 2.000 zł, rolety zewnętrzne 3.000 zł, zakup paneli podłogowych 1.500 zł, malowanie ścian 500 zł, malowanie grzejników 100 zł, remont łazienki 1.500 zł. Pozwany zakupił także wyposażenie wynajmowanego mieszkania oraz sprzęty w postaci: telewizora P. za cenę 2.820 zł, lodówki C. za 700 zł, mikrofalówki za 100 zł, kanapy za 3.154 zł, obraz za 270 zł, lampy pokojowej za 325 zł. Pozwany posiadał również liczne zadłużenia alimentacyjne wobec powódki, które spłacił sumą uzyskaną ze sprzedaży mieszkania. Pozwany zamieszkuje w wynajmowanym mieszkaniu wraz z matką. Czynsz najmu został określony na kwotę 500 zł miesięcznie. Zajmuje górne piętro domu jednorodzinnego. Matka pozwanego A. G. otrzymuje świadczenie emerytalne w wysokości około 3.500 zł netto. Siostra oraz siostrzeniec powoda zamieszkują w Niemczech\ . Miesięczne koszty utrzymania pozwanego przedstawiają się następująco:

- wyżywienie 600 zł;

- czynsz najmu nieruchomości 500 zł,

- prąd 60 zł;

- woda 25 zł;

- ścieki 25 zł;

- kanalizacja 25 zł;

- środki piorące 100 zł;

- bielizna 30 zł;

- usługi fryzjerskie 20 zł;

- odzież, obuwie 100 zł;

- telefon 40 zł;

- drewno 20 zł;

- węgiel 250 zł;

- opłaty komunalne 15 zł;

- eksploatacja samochodu, naprawy 150 zł;

- paliwo 200 zł;

- ubezpieczenie OC 50 zł;

Łącznie koszty wynoszą 2.210 zł.

Dowód: akta sprawy o sygn. IV RC 701/16, zaświadczenie lekarskie k. 10, skierowanie do poradni specjalistycznej k. 11, wyniki badań k. 12-13, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 14, rozwiązanie umowy o pracę k. 53, 75, zaświadczenie o zarobkach k. 54, 74, potwierdzenia przelewów k. 55, 70-72, 139, umowa najmu nieruchomości k. 56, 73, faktury i rachunki k. 67-69, 125-131, 135, 138, 145-151, 155, 158-159, świadectwo pracy k. 80-80v, zestawienia wynagrodzeń k. 81, zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy k. 82, 121, postanowienie o sygn. akt III Cz 599/10 wraz z uzasadnieniem k. 133-134, 153-154, postanowienie o sygn. akt II Ns 179/11 k. 156, pismo (...) SA k. 137,157, akt notarialny REP. A Nr (...) k. 140-142, 160-162, przesłuchanie powódki I. W. k. 163-164, przesłuchanie pozwanego Z. W. k. 164-164v, listy ofert pracy k. 172-188, historia zdrowia choroby k. 190, wydruk z księgi wieczystej k. 191-202, 236-236v, zeznania świadka U. C. k. 203-203v, zeznania świadka A. W. k. 203v-204, zaświadczenie lekarskie k. 215, pismo ZUS k. 216-217, wyniki badań k. 218-219, pismo ZUS k. 227, zawiadomienie komornika k. 234-235.

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody, w postaci dokumentów przesłuchania stron i zeznań świadków. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z informacji ZUS albowiem dowód ten zmierzał jedynie do przedłużenia postępowania. Nadto wskazać należy, że Sąd przede wszystkim opierał się na potrzebach i możliwościach zarobkowych stron postępowania. Okoliczności współtowarzyszące w postaci ogólnych zarobków osób wspólnie zamieszkujących z powódką i pozwanym zostały nadto wykazane zeznaniami świadków A. W. jak i samych stron. Sąd dał wiarę powyższym dowodom w całości o ile korespondowały one ze zgromadzonym materiałem dowodowym w sprawie. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka U. C. oraz A. W. w zakresie udzielonych pożyczek o znacznej wartości albowiem nie zostały one poparte żadnymi dowodami w postaci umowy pożyczki oraz zgłoszeniem do Urzędu Skarbowego. Nadto fakt ten jest tym bardziej niewiarygodny, że świadek U. C. jest wieloletnim pracownikiem ZUS i winna posiadać wiedzę o obowiązkowym zgłoszeniu pożyczki w Urzędzie Skarbowym w celu odprowadzenia należnego podatku.

Sąd zważył:

Podstawę prawną powództwa głównego i powództwa wzajemnego stanowi art. 60 § 2 k.r.o. i art. 138 k.r.o. Zgodnie z art. 60 § 2 k.r.o. jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Przepis art. 135 § 1 k.r.o. stanowi, że zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Przepis z art. 138 k.r.o. pozwala na zmianę orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego, w razie zmiany stosunków.

Ustalenie czy nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa powyżej następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi poprzednio podczas ustalania wysokości poprzednich alimentów.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem chodzi tu o zmianę istotną bądź to w obszarze usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego bądź też możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego, czy też na obu tych płaszczyznach (tak uchwała SN z dnia 16.12.1987r. III CZP 91/86).

Niewątpliwym jest, iż pozwany został uznany wyłącznie winnym rozwiązania małżeństwa stron, a na skutek rozwodu nastąpiło istotne pogorszenie sytuacji materialnej powódki, albowiem gdyby strony pozostawały nadal małżeństwem powódka mogłaby korzystać z majątku i możliwości zarobkowych pozwanego.

Natomiast nie zachodzi przesłanka określona w art. 138 krio, albowiem od czasu wydania wyroku przez Sąd Rejonowy w Rybniku w sprawie sygn. akt IV RC 701/16 utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie sygn. akt III Ca 1813/17, nie nastąpiła istotna zmiana w sytuacji majątkowej i zarobkowej stron oraz ich usprawiedliwionych potrzebach.

Powódka opierała swoje roszczenie o podwyższenie obowiązku alimentacyjnego przede wszystkim na fakcie posiadania schorzeń kręgosłupa, ogólnym wzrostem cen żywności i sprawowaniem osobistej opieki nad schorzowanymi rodzicami. W pierwszej kolejności należy wskazać, że w dacie orzekania ostatniego obowiązku alimentacyjnego powódka także sprawowała obojętną opiekę nad rodzicami i posiadała schorzenia kręgosłupa. Jak trafnie wskazał pozwany, zwiększone potrzeby finansowe rodziców nie powinny winny być finansowane z budżetu pozwanego. Wskazać również należy, że powódka w żaden sposób nie udowodniła, że schorzenia układu kostnego w jakiś sposób postępują i wymagają zwiększonych nakładów finansowych na leczenie. W zasadzie powódka skupiła się jedynie na fakcie, że pozwany posiadał zaplecze finansowe ze sprzedaży mieszkania, a także, że sprzedał nieruchomość w trakcie procesu. Nieruchomość w postaci lokalu pozwany posiadał także w trakcie ustalenia poprzedniego obowiązku alimentacyjnego, z tym jednak, że obecnie środki ze sprzedaży mieszkania przeznaczył na remonty, zakupy sprzętów oraz spłaty zobowiązań.

Odnosząc się natomiast do sytuacji materialnej i osobistej pozwanego należy wskazać, że również nie uległa ona zmianie od daty ustalenia ostatniego obowiązku alimentacyjnego. Pozwany chciał przede wszystkim wykazać, że jego możliwości zarobkowe i majątkowe uległy takiemu uszczupleniu, że nie jest w stanie płacić alimentów na rzecz powódki w ustalonej wysokości. Umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron, nieruchomość lokalowa została sprzedana, a całość kwoty ze sprzedaży została przeznaczona na zakup sprzętów AGD, remont oraz zobowiązania finansowe. Nadto darował on działkę (...) swojej matce. Wskazać jednak należy, że powyższe działania pozwanego jedynie potwierdziły, że jego sytuacja nie uległa zmianie, a czynności te miały jedynie charakter pozorny, zmierzający do uniknięcia egzekucji komorniczej ze wskazanych składników majątkowych. Co więcej, możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego kształtują się na tym samym poziomie pomimo, że jest na świadczeniu przedemerytalnym, albowiem to z w własnej woli nie podjął kolejnego zatrudnienia. Pozwany jest fachowcem z zakresu blacharstwa samochodowego. Na obecnym rynku pracy jest wiele ofert, które odpowiadają kwalifikacją pozwanego, tym bardziej, że jest on ogólnie zdrowy, a stan zdrowia jego matki nie jest na tyle poważny, aby potrzebowała ona całodobowej opieki.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 347 k.p.c. uchylił wyrok zaoczny i na mocy art. 60 § 2 krio w zw. z art. 138 krio oba powództwa oddalił.

Na podstawie art. 102 k.p.c. sąd uznał, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, bacząc na przedstawioną powyżej sytuację majątkową stron i odstąpił od obciążania stron kosztami sądowymi; pozwanego ponad opłatę uiszczoną od pozwu wzajemnego.

Bacząc na wynik postępowania sąd na podstawie art. 98 k.p.c koszty zastępstwa procesowego wzajemnie zniósł.

Rb., 09.11.2021r.

SSR Katarzyna Rybczyńska